

Міжнародний фонд «Відродження»

Український інститут політики
щодо громадського здоров'я

____.07.2005

ЗМІСТОВНИЙ ЗВІТ № 3
про виконання проекту «Науково-методичний супровід впровадження замісної
підтримуючої терапії для СІН», Угода № 2500641

Керівник проекту:

Дворяк С.В.

Змістовний звіт

За звітний період виконавцями проекту було реалізовано низку заходів у відповідності до плану роботи проекту «Науково-методичний супровід впровадження замісної підтримуючої терапії СІН»:

1. Засідання Експертної ради проекту. В засіданні взяли участь члени експертної ради: С.В.Дворяк, А.М. Вієвський, Л.В.Власенко, П.В.Скала, О.І.Поліщук, Д.В.Полтавець, а також І.В.Гришаєва, координатор-консультант проекту, О.А.Кішкіна, асистент проекту БФ «Відродження» «Замісна терапія», О.Семенова, програмний менеджер Міжнародного Альянсу з ВІЛ/СНІД в Україні. На порядок денний засідання були винесені такі питання:
 - Аналіз чинного законодавства з погляду на необхідність розширення впровадження програм ЗПТ в Україні. Доповідач - П.Скала, керівник програм з політики та адвокації Міжнародного Альянсу з ВІЛ/СНІД в Україні (презентація П.В.Скали у Додатку 1);
 - Аналіз та рекомендації щодо існуючої медичної документації, яка регламентує використання наркотиків у медичних установах. Доповідач – Поліщук О.І., експерт ВООЗ;
 - Представлення та обговорення проектів програм тренінгів для виконавців проектів ЗПТ в регіонах. Доповідач – Дворяк С.В.;
 - Поточна ситуація із впровадженням програм ЗПТ з використанням метадону. Доповідач – Гришаєва І.В., координатор-консультант проекту.

Члени експертної ради детально розглянули чинне законодавство України, яке регламентує використання наркотичних речовин в програмах ЗПТ. Експерти зазначили необхідність підготовки наказу МОЗ щодо впровадження програм ЗПТ з використанням бупренорфіну та метадону та визначив би нормативи реалізації таких програм. На обговорення було винесено питання стосовно фасування метадону та стандартів залишків цієї речовини. Була внесена пропозиція запросити на наступне засідання експертної ради представників Державного комітету з контролю за наркотиками та Державної акціонерної кампанії «Ліки України» задля отримання рекомендацій та узгодження дій щодо підготовки необхідних документів.

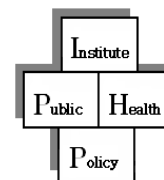
2. Засідання Експертної ради проекту. В засіданні взяли участь С.В.Дворяк, Л.В.Власенко, П.В.Скала, О.І.Поліщук, Д.В.Полтавець, І.В.Гришаєва, координатор-консультант проекту, О.А.Кішкіна, асистент проекту БФ «Відродження» «Замісна терапія». За засідання були запрошені Подсвірова А.В. завідувача відділенням ДК «Крок», об'єднання «Соціотерапія», керівник проекту ЗПТ. На засідання були, також, запрошені голова Державного комітету з контролю за наркотиками Алексеєва О.А. та заступник голови Державної акціонерної кампанії „Ліки України” Постольник В.В.

На порядок денний засідання було винесені такі питання

- Аналіз Наказу МОЗ № 356 та практичний досвід його застосування в рамках реалізації проекту ЗПТ - доповідач Подсвірова А.В.;
- Рекомендації щодо внесення змін задля пристосування закону задля потреб масштабного впровадження ЗПТ – доповідач Поліщук О.І.;
- Визначення найбільш ефективного плану запровадження змін – шляхом внесення доповнень в існуюче законодавство, чи підготовка нового наказу МОЗ щодо ЗПТ, який би регламентував нормативи впровадження та підтримки всіх компонентів ЗПТ, а також приведення решти законодавчих актів в цій сфері у відповідність до цього закону – доповідач Дворяк С.В.;
- Заходи з адвокації та переконання відповідальних посадовців в необхідності внесення таких змін – обговорення членами експертної ради.

3. Членами експертної ради проекту Вієвським А.М., Дворяком С.В., Власенко Л.В. були підготовлені та представлені на затвердження Вченої ради Харківської медичної академії післядипломної освіти методичні рекомендації **„Використання замісної терапії бупренорфіном у лікуванні та реабілітації хворих з синдромом залежності від опіоїдів”**. Рецензентами методичних рекомендацій виступили зав.кафедри наркології д.м.н., професор Сосін І.К. та професор академік АН ВШ України, директор УНДІССПН МОЗ України С.І.Табачников. Вчена рада ухвалила рішення затвердити методичні рекомендації та рекомендувати їх до друку.

4. Проведення навчальних семінарів-тренінгів **„Організація програм замісної підтримуючої терапії для споживачів ін’єкційних наркотиків” та „Клінічні аспекти програм ЗПТ із позицій профілактики та лікування ВІЛ/СНІДу”** для виконавців проектів замісної підтримуючої терапії в Дніпропетровській, Донецькій, Миколаївській, Одеській, АР Крим та міста Києва. В тренінгу взяли участь лікарі-інфекціоністи обласних та місцевих центрів профілактики та боротьби з ВІЛ/СНІД, лікарі-наркологи обласних наркологічних диспансерів, лікарі клініки сімейної медицини, середній медичний персонал та соціальні працівники. Програми тренінгів та списки учасників додаються. Після завершення тренінгу учасникам було запропоновано заповнити оціночну форму щодо тем, висвітлених під час тренінгу та пропозицій додаткових питань на обговорення під час наступних семінарів. Учасники оцінили тренінги позитивно.

Програма навчального семінару

Організація програм замісної підтримуючої терапії

для виконавців проектів «Впровадження замісної терапії в Україні»,

19-20 липня, 2005р., м. Київ, санаторій «Пролісок»

День 1		
9:30-10:00	Реєстрація учасників	
10:00-10:10	Вітальне слово від Міжнародного Альянсу з ВІЛ/СНІД	Борушек І.О., керівник відділу лікування, підтримки та догляду Міжнародного Альянсу з ВІЛ/СНІД в Україні
10:10-10:20	Вітальне слово від Міжнародного Благодійного фонду «Відродження»	Кішкіна О., асистент проекту «Замісна терапія»
10:20-10:50	Знайомство учасників, цілі та завдання семінару-тренінгу, обговорення програми	Усі тренери
10:50-11:30	Поточна ситуація із впровадженням ефективних методів лікування наркозалежності	Вієвський А.М., головний нарколог МОЗ України
11:30-11:50	Перерва на каву	
11:50-14:00	Тема 1: Ключові поняття замісної підтримуючої терапії (ЗПТ): • Опіатна залежність у контексті концепції хімічної залежності; • Що це таке - ЗПТ?; • Філософія, основні цілі та завдання ЗПТ; • Типи лікування (підтримуюча терапія та детоксикація); • Типи програм ЗПТ;	Дворяк С.В., канд.мед наук, директор Українського інституту досліджень політики щодо громадського здоров'я
14:00-15:00	Обід	

15:00-16:30	Тема 2: Наукові факти та питання адвокатури - Ефективність ЗПТ, переваги та обмеження; - Економічна ефективність ЗПТ (Cost-effectiveness); - Відмінності між гострими захворюваннями та хронічними, різні терапевтичні стратегії; - Комплексне всеосяжне лікування; - Законодавчі підстави для запровадження ЗПТ в Україні	Дворяк С.В., канд.мед наук, директор Українського інституту досліджень політики щодо громадського здоров'я П.В.Скала Керівник програми політики та адвокатури Міжнародного Альянсу із ВІЛ/СНІДу
16:30-16:50	Перерва на каву	
16:50-18:00	- Право на лікування, як одне з основних конституційних прав громадянина; - Дискримінація та стигматизація щодо СНІ та ЛЖВС; - У чому полягають головні перепони та як їх долати; Тема 3: Організація та впровадження у практику програм ЗПТ - Можливі моделі надання медичної допомоги ВІЛ-інфікованим СНІ;	Гришаєва І.В., канд. психолог. наук, Представництво ВООЗ в Україні Власенко Л.В., лікар-нарколог, експерт Інституту Відкритого Суспільства, президент Благодійного фонду «Вірус»
День 2 9:00-10:30	- Законодавство України щодо лікування ВІЛ-інфікованих СНІ ; - Накази МОЗ та інші керівні документи; - Що потрібно зробити, для розширення доступу до лікування ВІЛ-інфікованих СНІ; - Роль лікарів та тих, хто надає послуги ВІЛ-інфікованим у захисті їх прав;	П.В.Скала Власенко Л.В., лікар-нарколог, президент Благодійного фонду «Віртус»
10:30-10:50	Перерва на каву	
10:50-13:00	Тема 4: Як працювати з клієнтами програм та з тими, хто приймає рішення - Освітні заходи для клієнтів програм та їх родин; - Взаємодія з програмами зменшення шкоди; - Участь у відповідних міжвідомчих органах, що мають на меті боротися із епідемією;	Власенко Л.В., лікар-нарколог, президент Благодійного фонду «Віртус»

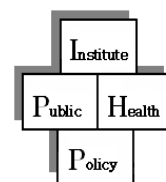
13:00-14:00	Обід	
14:00-15:30	• Роль ЗМІ у формуванні громадської думки та сприянні розвитку програм ЗПТ ; • Необхідність проведення наукового спостереження, моніторингу та оцінки ефективності терапевтичних заходів; Тема 5: Практичні заходи, щодо організації ЗПТ у лікувально-профілактичному закладі • Підготовка приміщення, вимоги щодо отримання державної ліцензії на обіг наркотичних речовин • Навчання медперсоналу та налагодження із профільними НДО, які надають соціально-психологічну підтримку	Власенко Л.В., Дворяк С.В. Мамедова Е.С. Самостійна робота учасників в групах
15:30-15:50	Перерва на каву	
15:50-17:30	• Робота згідно протоколів (інструктивно-методичними рекомендаціями) • Співробітництво із центрами СНІДу та пошук клієнтів, що відповідають критеріям проекту • Організація сталих професійних відносин із програмами зменшення шкоди	Дискутування щодо самостійної роботи учасників та відпрацьовування спільного рішення Власенко Л.В., лікар-нарколог, президент Благодійного фонду «Віртус»
17.30 – 18.00	Підсумки семінару, оцінка його якості з боку учасників, планування наступного заходу, закриття семінару	Дворяк С.В., Власенко Л.В. Гришаєва І.В.

Організація програм замісної підтримуючої терапії для споживачів ін'єкційних наркотиків

*Навчальний семінар для виконавців проектів
"Впровадження замісної терапії в Україні"*

19-20 липня, 2005р., м. Київ

1. Вієвський А.М., головний нарколог МОЗ України;
2. Власенко Л.В., Благодійний фонд „Віртус”; консультант Міжнародного благодійного фонду „Відродження”;
3. Горячева О., БФ «Вихід», соціальний працівник;
4. Горячева Т.В., Центр профілактики та боротьби зі СНІД, лікар-інфекціоніст;
5. Гришаєва І.В., координатор-консультант проекту „Науково-методичний супровід проектів замісної терапії”;
6. Гура Э.О., Наркологічний диспансер, лікар-нарколог;
7. Гусинець А., Центр профілактики та боротьби зі СНІД, лікар-інфекціоніст;
8. Дворяк С.В., Український інститут досліджень політики щодо громадського здоров'я; директор;
9. Заїка Б., Громадський центр для ЛЖВ, керівник організації;
10. Кривенко В.І., Клініка сімейного лікаря, головний лікар;
11. Кривошеєв Е., ГО «Клуб «Еней», керівник організації;
12. Лібанов О.Б., КМО МБО «РЦ «Сходи», керівник організації;
13. Мамедова Е.С., Центр профілактики та боротьби зі СНІД, в.о. заступника головного лікаря;
14. Мандибура А., Республіканська наркологія АР Крим, лікар-нарколог;
15. Песенко І.П., КМО МБО «РЦ «Сходи», соціальний працівник;
16. Подолян І.К., Наркологічний диспансер, лікар-нарколог;
17. Подсвірова А.В., ДК «Крок», об'єднання «Соціотерапія», завідувача відділенням;
18. Полтавець Д.В., член правління Асоціації зменшення шкоди;
19. Поточняк Л.Н., Центр профілактики та боротьби зі СНІД, лікар-нарколог;
20. Ромашкан І., Український інститут досліджень політики щодо громадського здоров'я; асистент проекту „Науково-методичний супровід проектів замісної терапії”;
21. Рябоха Л.Н., Наркологічний диспансер, лікар-нарколог;
22. Скала П.В., Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД, керівник програми з політики та адвокації;
23. Тимофєєва Л.В., Центр боротьби та профілактики ВІЛ/СНІД, лікар-інфекціоніст;
24. Філіпський С.Н., Благодійний фонд «Віртус», спеціаліст з адвокації;
25. Циба В.І., Наркологічний диспансер, лікар-нарколог;
26. Чорнолуцький О.С., Реабілітаційний Центр «Сходи», соціальний працівник.
27. Чумакова М., НДО «Твоя перемога», соціальний працівник;
28. Шепелюк О., НУО ОМО „Життя плюс”, соціальний працівник;
29. Ярій В.В., Реабілітаційний центр «Ступені», лікар-нарколог;
30. Федоров С.В., представник Всеукр. мережі ЛЖВС, керівник проектів НУО „Життя плюс”,

Програма навчального семінару

Організація програм замісної підтримуючої терапії

для виконавців проектів «Впровадження замісної терапії в Україні»,

21 -22 липня, 2005р., м. Київ, санаторій «Пролісок»

Клінічні аспекти програм ЗПТ із позицій профілактики та лікування ВІЛ/СНІДу

День 1		
9:00-10:30	Вступне слово щодо задач тренінгу Тема 1: Показання для включення в програми ЗПТ, критерії та діагностичні показники • Ведення хворих згідно клінічного протоколу • Описання історії хвороби та стану пацієнту • Діагностичні критерії за МКХ-10 • Механізм прийняття рішення про включення до програми ЗПТ	Дворяк С.В., канд.мед наук, директор Українського інституту досліджень політики щодо громадського здоров'я Власенко Л.В., лікар-нарколог, експерт Інституту Відкритого Суспільства, президент Благодійного фонду «Віртус»
10:30-10:50	Перерва на каву	
10:50-13:00	• Створення погодженого із хворим лікувального плану • Можливі ускладнення на початку лікування в ЗПТ Тема 2: Застосування метадону та бупренорфіну для ЗПТ ВІЛ-інфікованих СІН • Фармакологічні властивості метадону • Фармакологічні властивості бупренорфіну • Відміна нелегального наркотику та початок лікування препаратом-замінником (індукція) • Досягнення оптимальної дози та перехід у стадію підтримки	Дворяк С.В. Власенко Л.В.

13:00-14:00	Обід	
14:00-15:30	• Передозування та можлива комбінація із нелегальними опіоїдами • Контроль вживання нелегальних наркотиків, уриноконтроль • Заходи щодо недопущення неконтрольованого вживання призначених наркотиків (метадону та бупренорфіну) Тема 3: Застосування ЗПТ для ВІЛ-інфікованих наркозалежних • Комбінації АРВ препаратів із препаратами для ЗПТ • Можливі варіанти взаємодії АРВ препаратів із метадоном чи бупренорфіном	Власенко Л.В. Лопатіна Я.М. лікар-інфекціоніст, співробітник інституту інфекційних хвороб ім.Громашевського
15:30-15:50	Перерва на каву	
15:50-18:00	• Взаємодія препаратів АРВ із нелегальними наркотиками • Ведення хворих із ВІЛ/СНІД у програмах ЗПТ • Профілактика та лікування опортуністичних інфекцій в програмах ЗПТ	Лопатіна Я.М.
День 2		
9:00-10:30	Продовження теми 3 • Робота щодо формування прихильності до лікування • Роль психологічної підтримки у програмах ЗПТ • Обговорення та робота в групах Тема 4: Робота із пацієнтами, що мають специфічні потреби • Вагітні жінки • Хворі на гепатит В та С	Куватов М.М. Керівник програми НДО «Час життя» Мамедова Е.С. заступник головного лікаря Київського міського центру профілактики та боротьби із СНІД
10:30-10:50	Перерва на каву	

10:50-13:00	• Хворі на туберкульоз • Хворі на психіатричні розлади • Хворі на полінаркотичну залежність • Взаємодії між професіоналами різних спеціальностей при лікуванні ВІЛ-інфікованих СІН	
13:00-14:00	Обід	
14:00-15:30	Тема 5: Ведення пацієнтів із порушеннями поведінки та соціально-психологічними проблемами • Найбільш розповсюджені проблеми • Аутріч робота та залучення нових клієнтів до програм ЗПТ • Що робити з клієнтами, які порушують правила? Можливі засоби корекції поведінки та санкції щодо порушників режиму	Дворяк С.В.
15:30-15:50	Перерва на каву	
15:50-17:00	• Формування прихильності у клієнтів з поведінковими розладами та схильних до порушення правил ЗПТ • Супервізія та контроль медичного персоналу на предмет виконання усіх вимог терапевтичного протоколу • Обговорення та робота в групах • Презентація групової роботи • Підведення підсумків та закриття семінару	Власенко Л.В.

**Клінічні аспекти програм замісної підтримуючої терапії із позицій
профілактики та лікування ВІЛ/СНІДу**
*Навчальний семінар для виконавців проектів
"Впровадження замісної терапії в Україні"*

21-22 липня, 2005р., м.Київ

1. Власенко Л.В., Благодійний фонд „Віртус”; президент;
 2. Гаджан Н.А., Наркологічний диспансер, медсестра;
 3. Горещька Л., Центр профілактики та боротьби зі СНІД, медсестра;
 4. Горячева Т.В., Центр профілактики та боротьби зі СНІД, лікар -інфекціоніст
 5. Гришаєва І.В., координатор-консультант проекту „Науково-методичний супровід проектів замісної терапії” ;
 6. Гура Э.О., Наркологічний диспансер, лікар-нарколог;
 7. Дворяк С.В., Український інститут досліджень політики щодо громадського здоров’я;
 8. Джелмач І.І., ДК «Крок», об’єднання «Соціотерапія», медсестра;
Калюжная Л.В., Наркологічний диспансер, медсестра;
 9. Кривенок В.І., Клініка сімейного лікаря, головний лікар;
 10. Куватов М.М., керівник програм НДО „Час життя”;
 11. Куватов М.М., керівник програми НДО „Час життя”;
 12. Лисенко В.С., Центр профілактики та боротьби зі СНІД, медсестра
лікаря;
 13. Лопатіна Я.М., Інститут інфекційних захворювань ім.Громашевського, лікар-
 14. Мамедова Е.С., Центр профілактики та боротьби зі СНІД, в.о. заступника
головного
 15. Мандибура А., Республіканська наркологія, лікар-нарколог;
 16. Подолян І.К., наркологічний диспансер, лікар-нарколог;
 17. Подсвірова А.В., ДК «Крок», об’єднання «Соціотерапія», завідувач відділенням;
 18. Полтавець Д.В., член правління Асоціації зменшення шкоди;
 19. Поточняк Л.Н., Центр профілактики та боротьби зі СНІД, лікар- інфекціоніст;
 20. Ромашкан І., Український інститут досліджень політики щодо громадського
здоров’я, асистент проекту „Науково-методичний супровід проектів замісної
терапії”;
 21. Рябоха Л.Н., наркологічний диспансер, лікар-нарколог;
 22. Скала П.В., Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД, керівник програми з політики та
 23. Тимофеева Л.В., клінічна лікарня МКЛ №21 Центр СНІД лікар-інфекціоніст;
 24. Федоров С.В., НУО ОМО „Життя плюс”, Одеса, керівник проектів;
 25. Федорова Н.Н., Наркологічний диспансер, лікар-нарколог
 26. Циба В.І., наркологічний диспансер, лікар-нарколог;
 27. Чорнолуцький О.С., КМО МБО «РЦ «Сходи», соціальний працівник.
 28. Чумакова М., НДО «Твоя перемога», соціальний працівник;
 29. Шепелюк А. , НУО ОМО „Життя плюс”, соціальний працівник;
 30. Ярій В.В., КМО МБО «РЦ «Сходи», консультант з медичних питань;
5. Проміжні результати діяльності проектів ЗПТ з використанням бупренорфіну в містах Херсоні та Києві були представлені на IV Міжнародній конференції, організованій Національним інститутом проблем зловживання наркотиками в Орландо (США). В рамках семінару конференції «Дослідження, пов’язані з ВІЛ/СНІДом та впливом на нього лікування наркозалежності» було зроблено доповідь С.В.Дворяка (Див. Презентацію в додатку).